

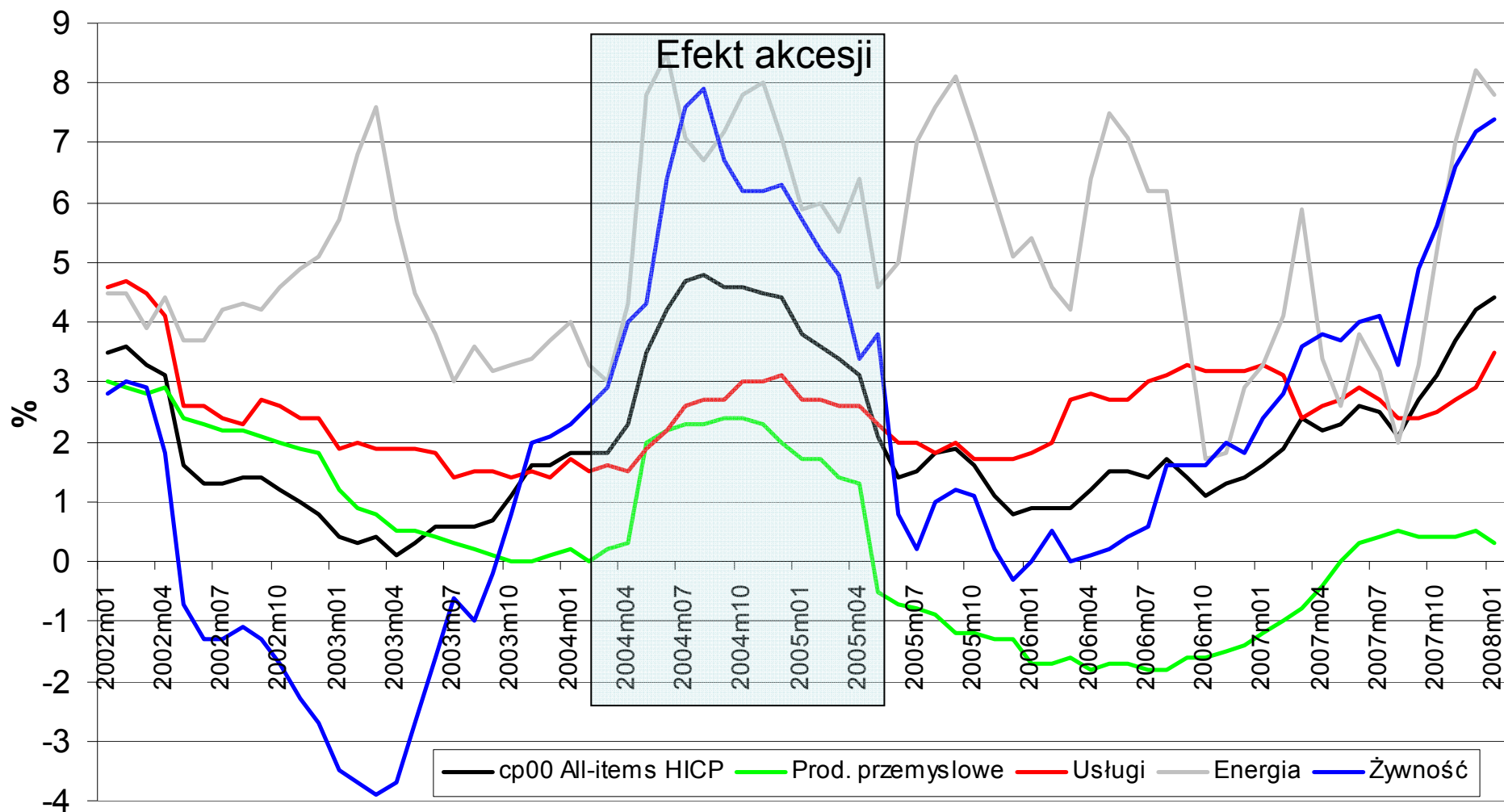
Przemysław Woźniak
Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych

**Inflacja w Polsce w
kontekście globalnych
procesów**

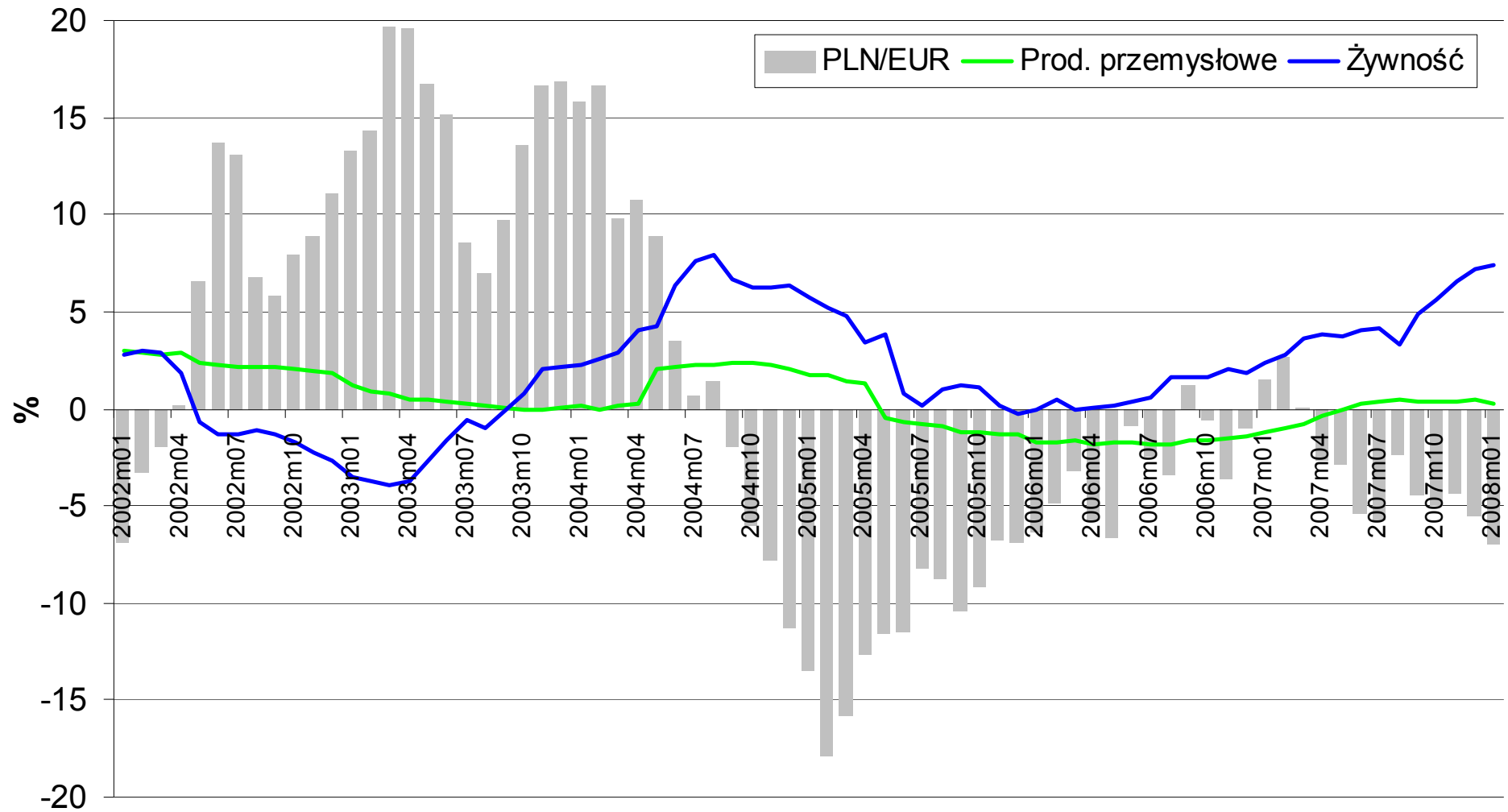
Inflacja w Polsce w kontekście globalnych procesów

1. *Struktura inflacji i źródła wzrostu cen*
2. *Sytuacja na poszczególnych rynkach*
 - >żywność,
 - >energia,
 - >art. przemysłowe.
3. *Badanie wpływu cen światowych na ceny w Polsce (wstępne wyniki)*
4. *Podsumowanie i wnioski*

Znaczny wzrost inflacji wszystkich podstawowych agregatów

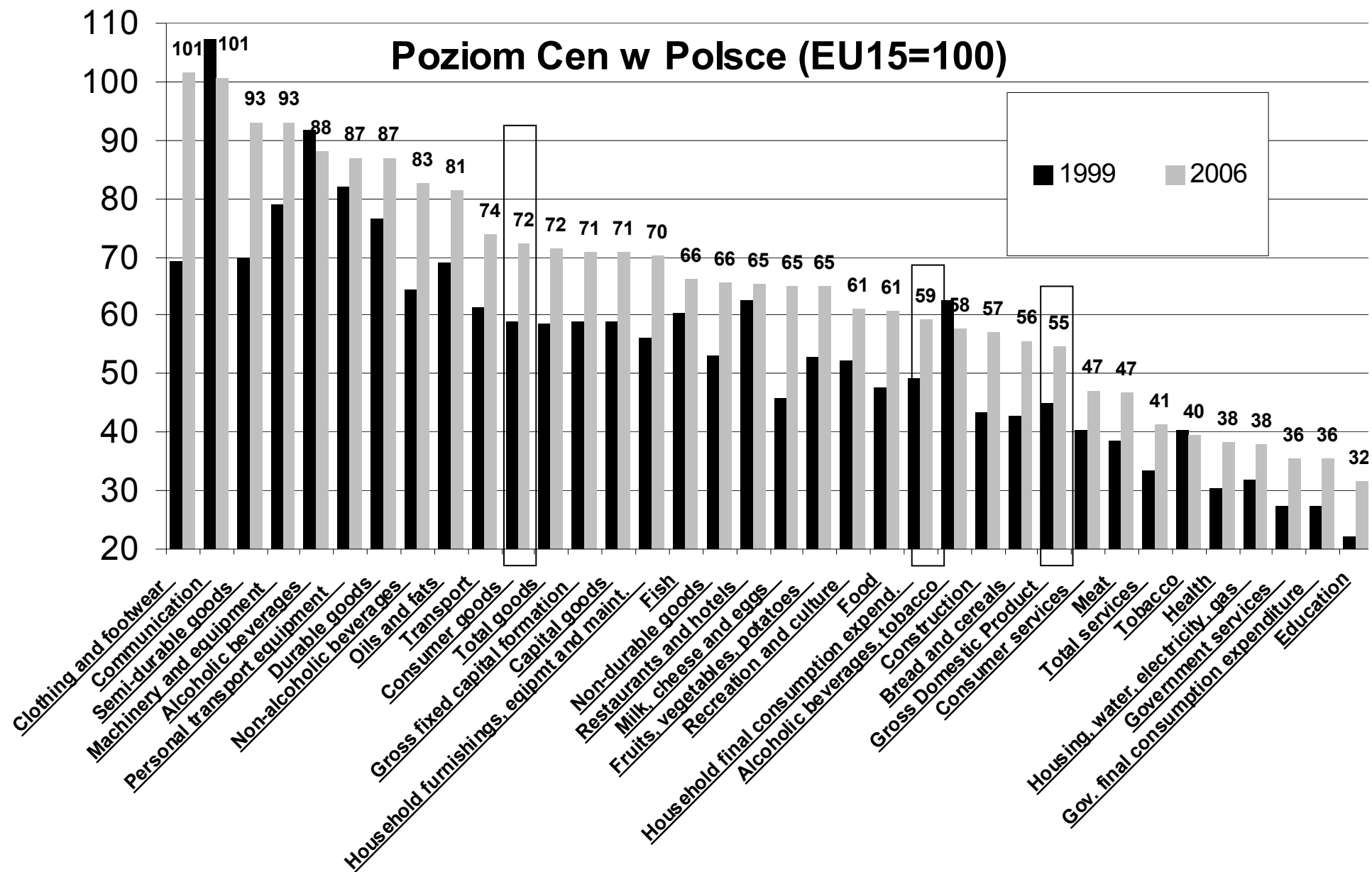
...pomimo aprecjacji złotego

Źródła wzrostu inflacji

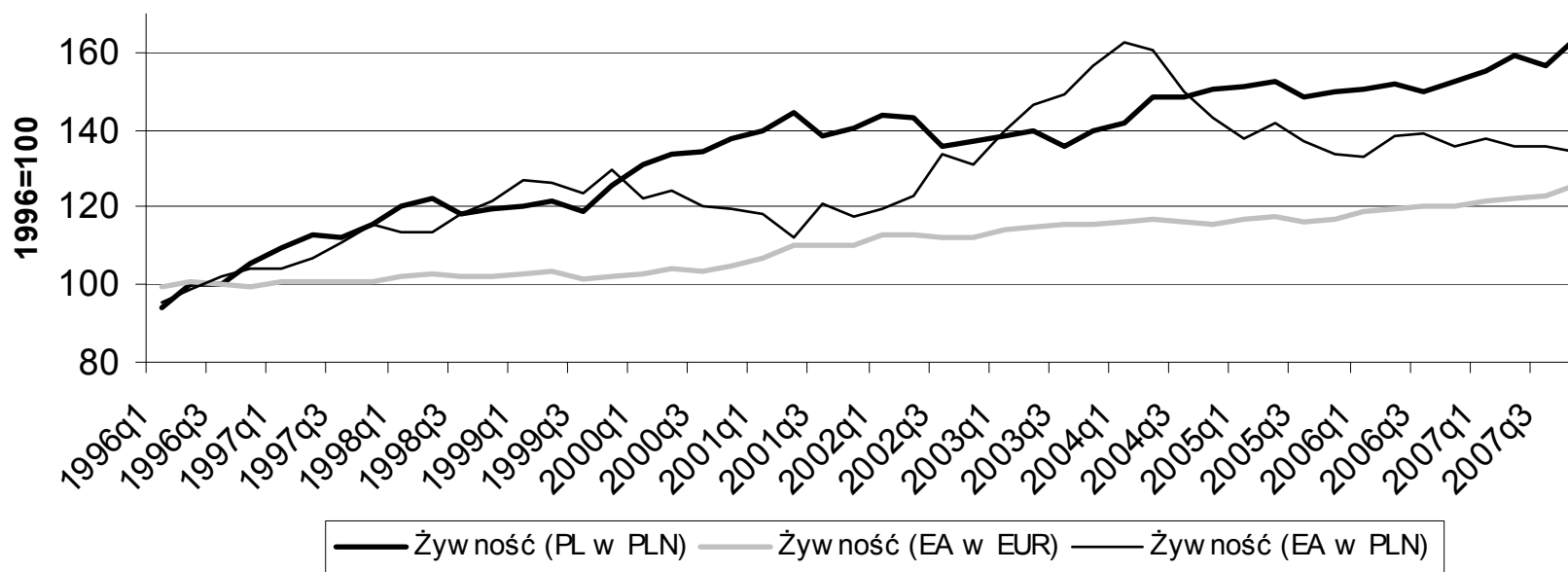
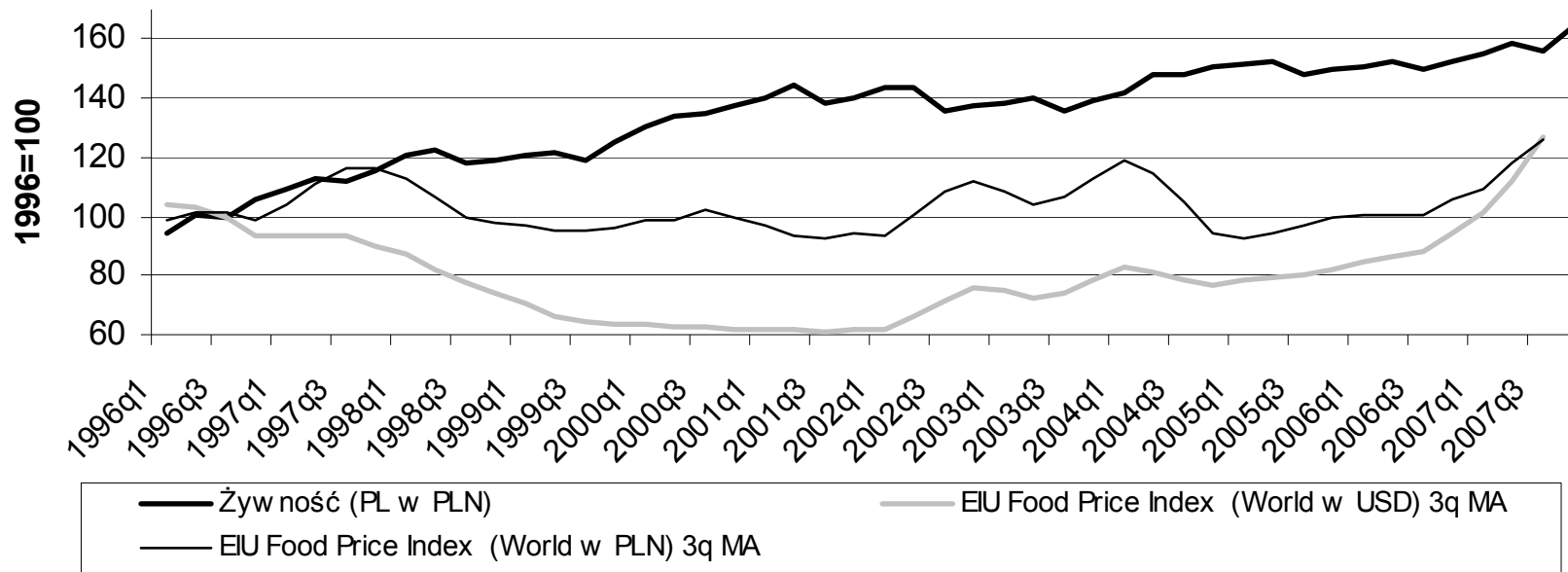
- W 2007 w Polsce nałożyły się czynniki podażowe (słabe zbiory + wzrost cen św.) i popytowe (wysoki wzrost gospodarczy + dynamika dochodów)
- Niezmiennie od lat motorem wzrostu cen (zwłaszcza usługi) jest też konwergencja do poziomów w UE

Poziom Cen w Polsce (EU15=100)

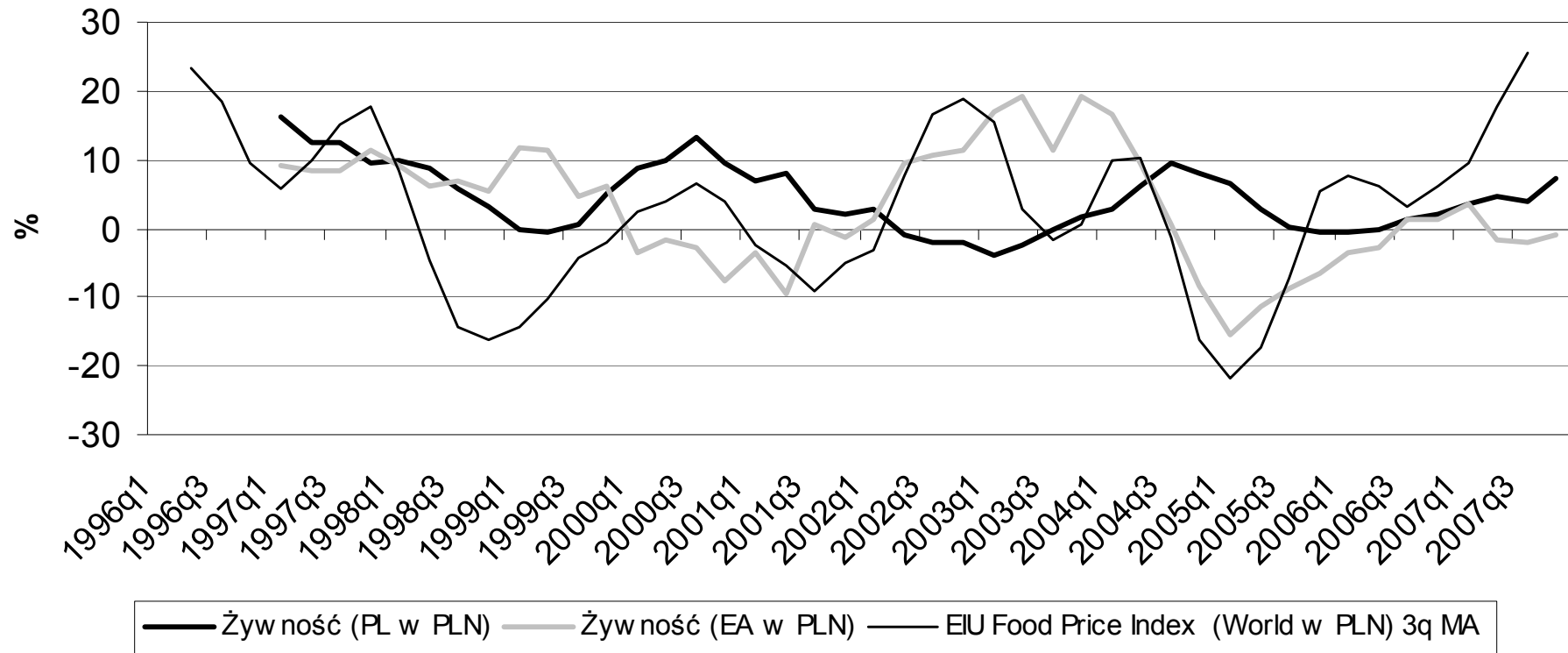

Żywność

(poziom cen 47.6% → 60.7% poziomu UE15)

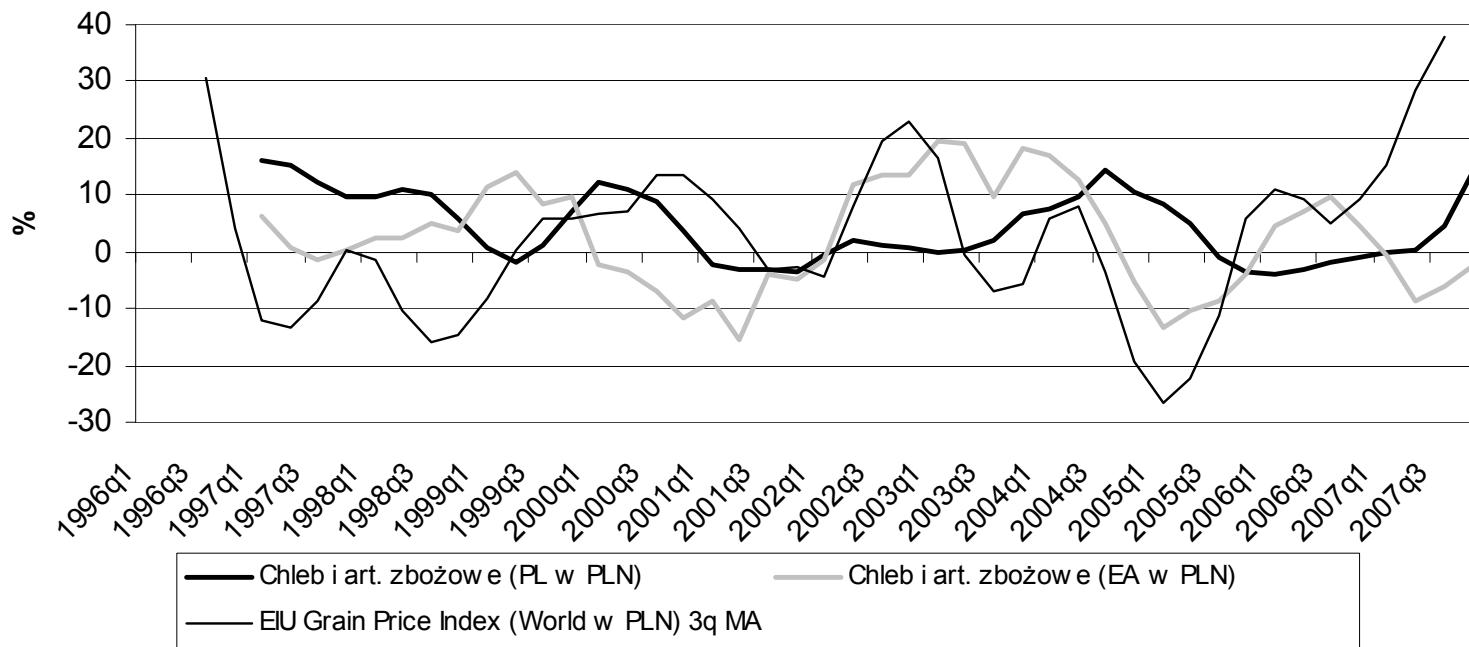
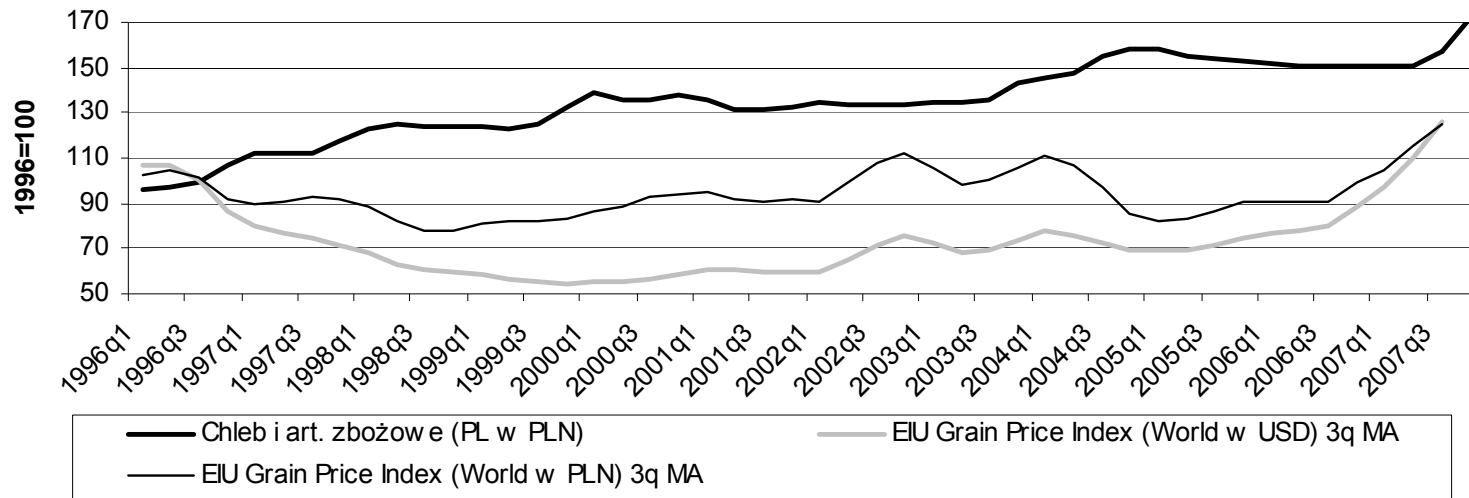

- Dynamika cen żywności wzrosła w ślad za wzrostem cen światowych (i UE), choć silny złoty spowalnia wzrost

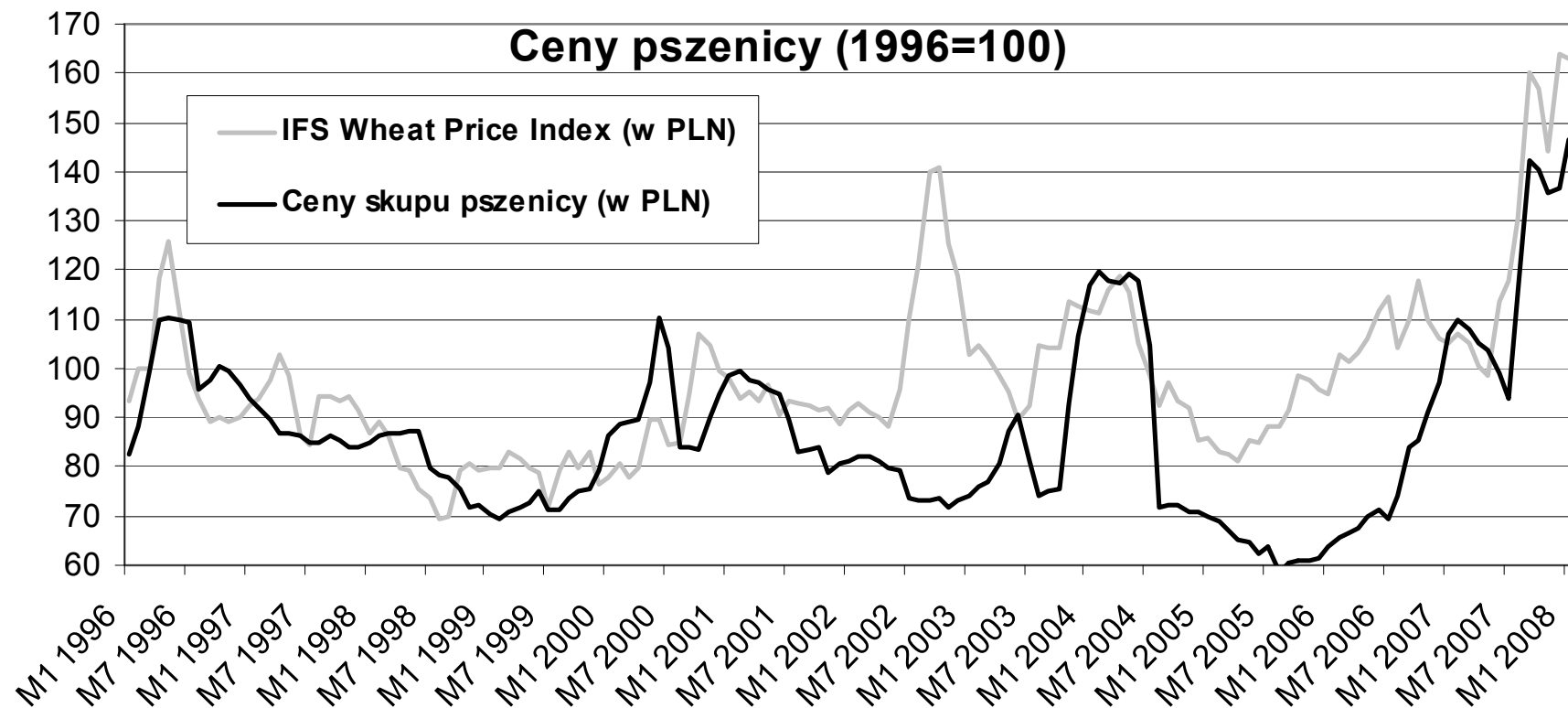
Pieczywo i art. Zbożowe

(poziom cen 42.9% → 55.7% poziomowi UE15)

Pszenica

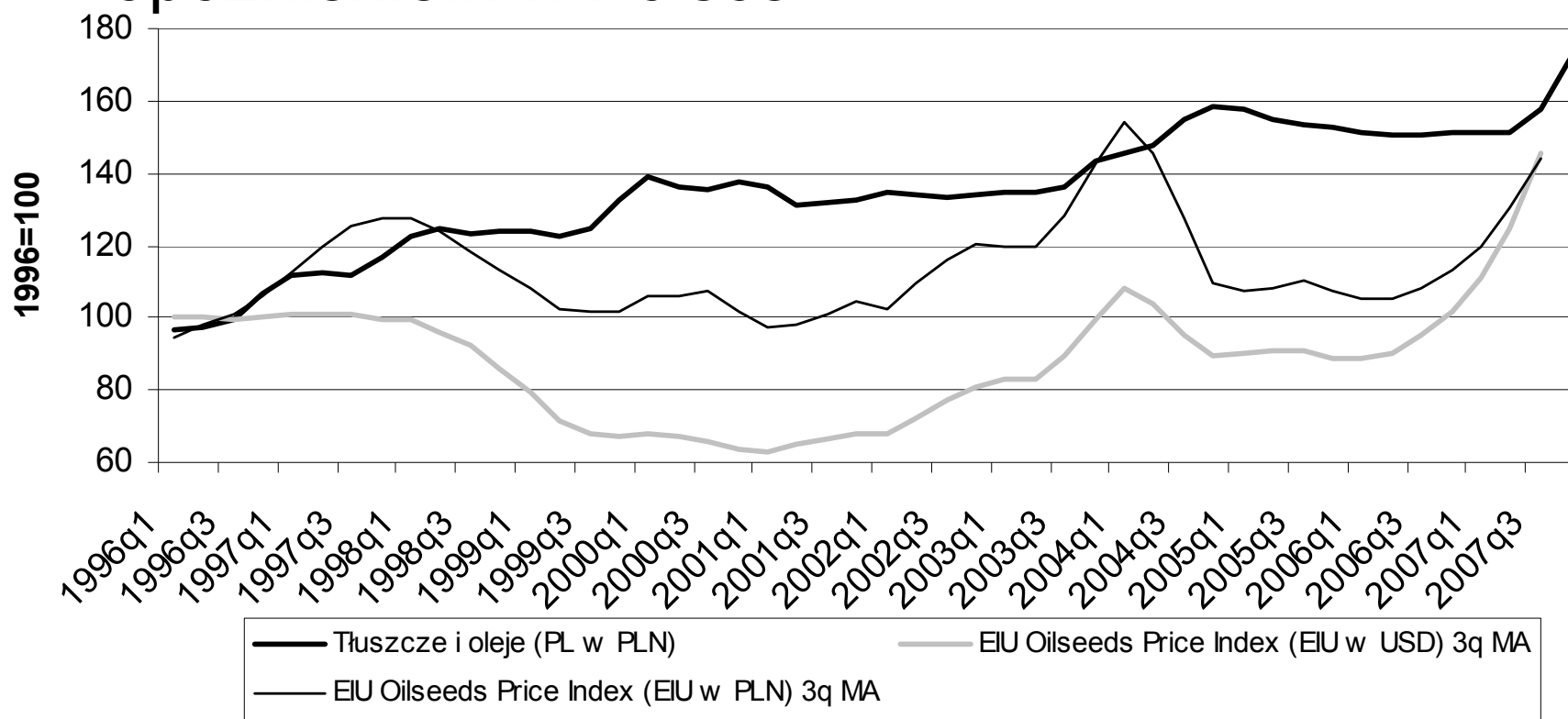
- Rynek zboża w UE jest stosunkowo umiarkowanie kontrolowany, więc przełożenie cen światowych na lokalne jest spory

Oleje i tłuszcze

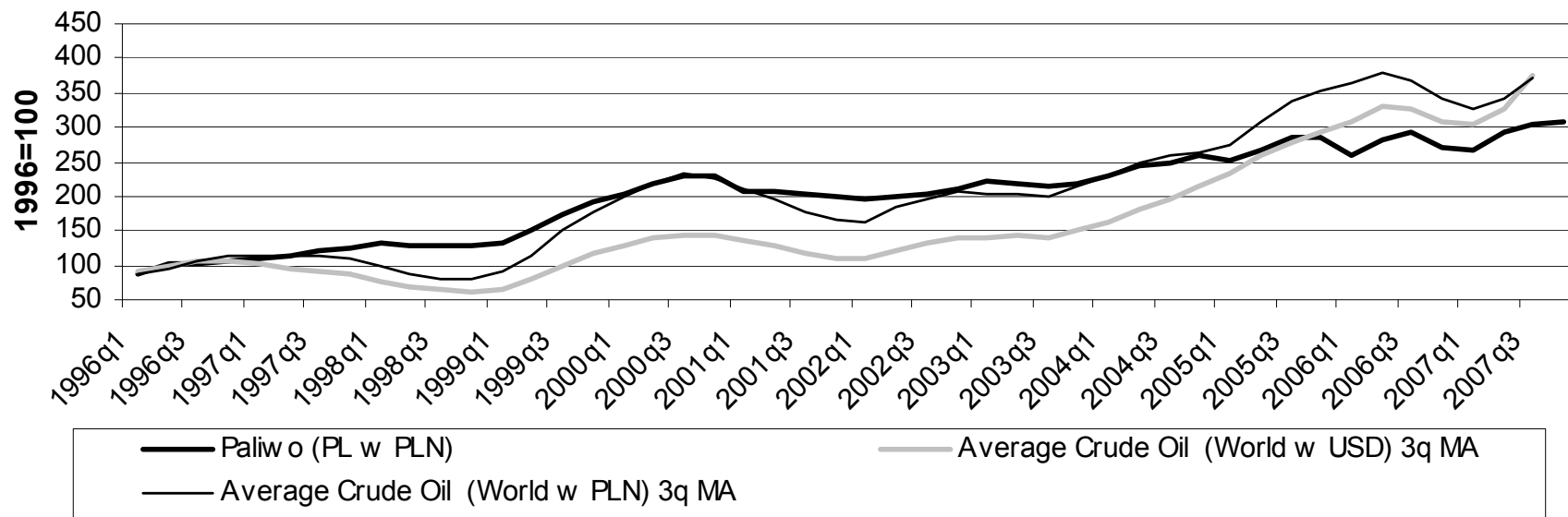
(poziom cen 61.3% → 73.9%)

- Systematyczny wzrost cen światowych od 2001 (efekt zmian kursu złotego)
- Wyraźne przyspieszenie w 2007 z lekkim opóźnieniem w Polsce

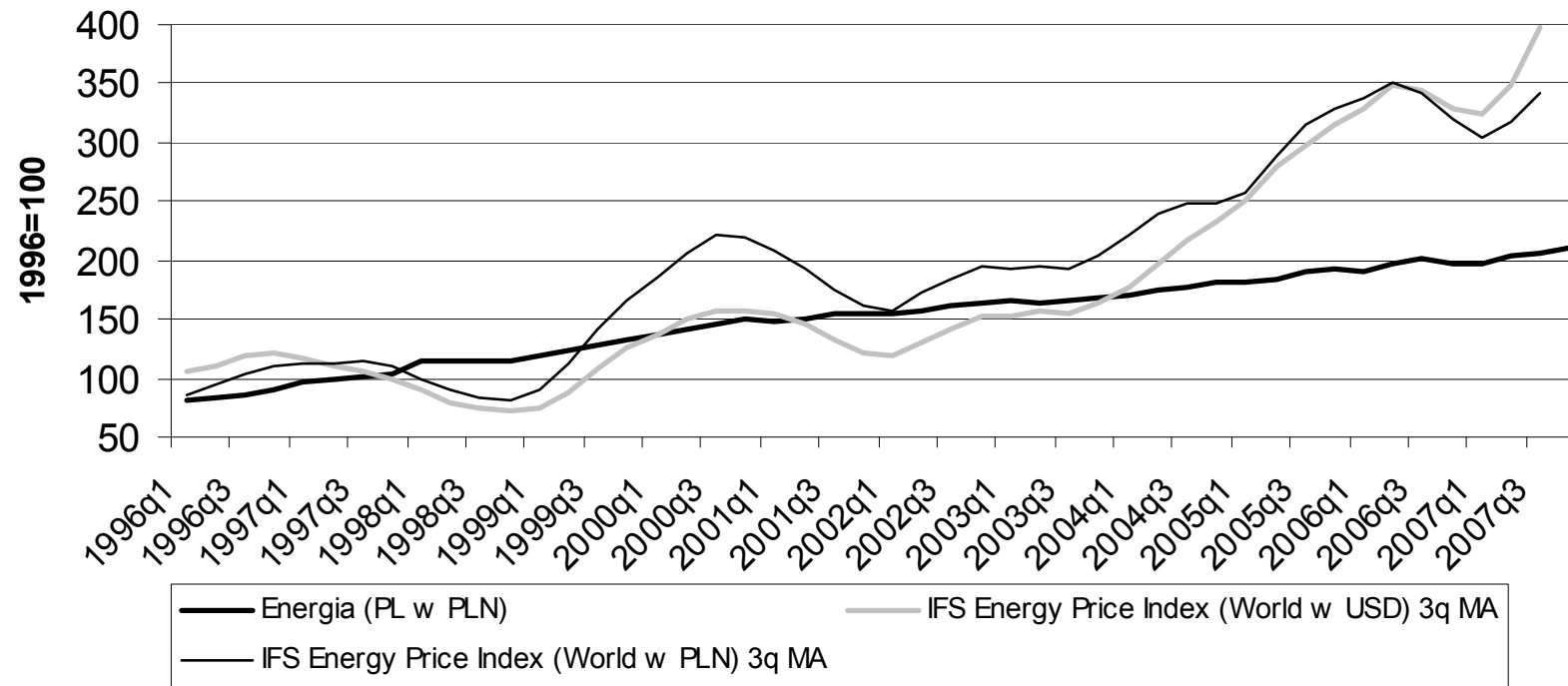

Paliwa a ropa naftowa

- Wahania na rynku ropy + mocny złoty chroni przed znacznym wzrostem cen (2005/06)
- Ceny ropy utrzymuje się na poziomie 100\$ za baryłkę

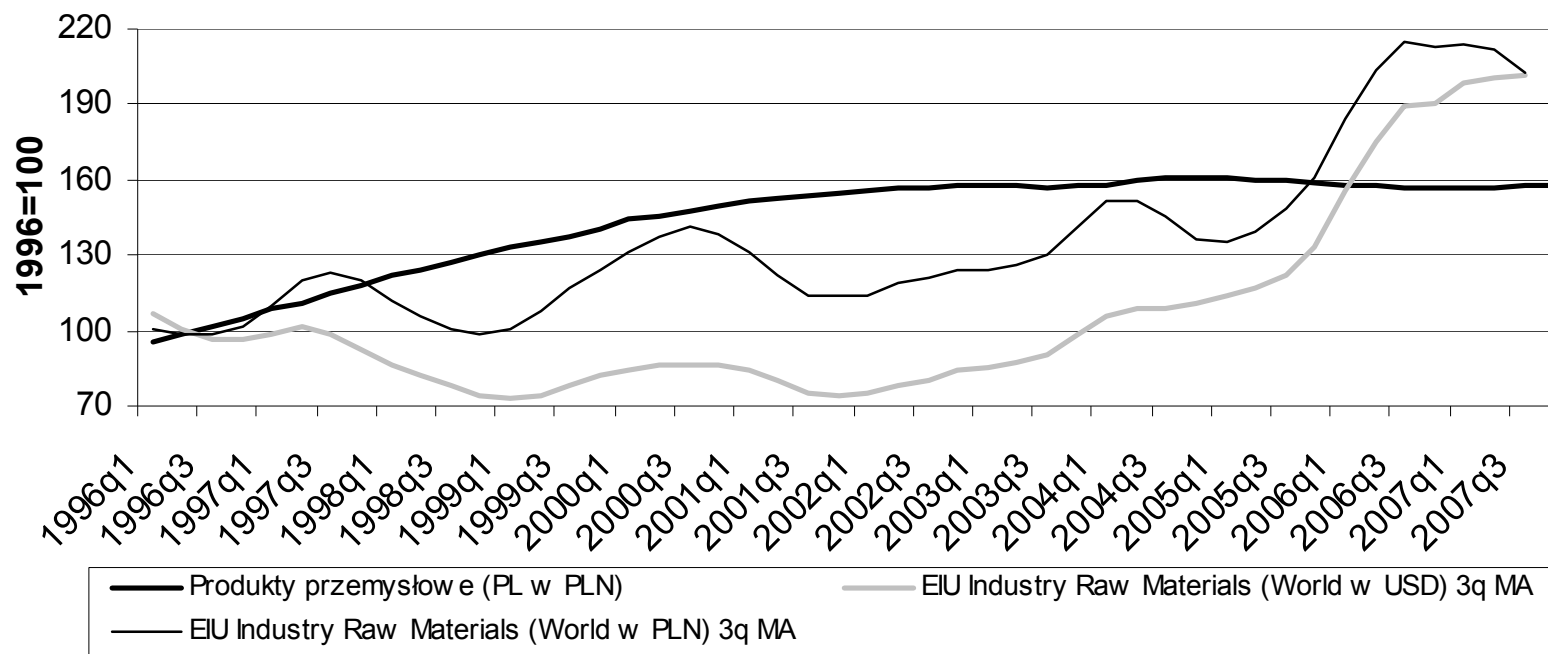

Energia

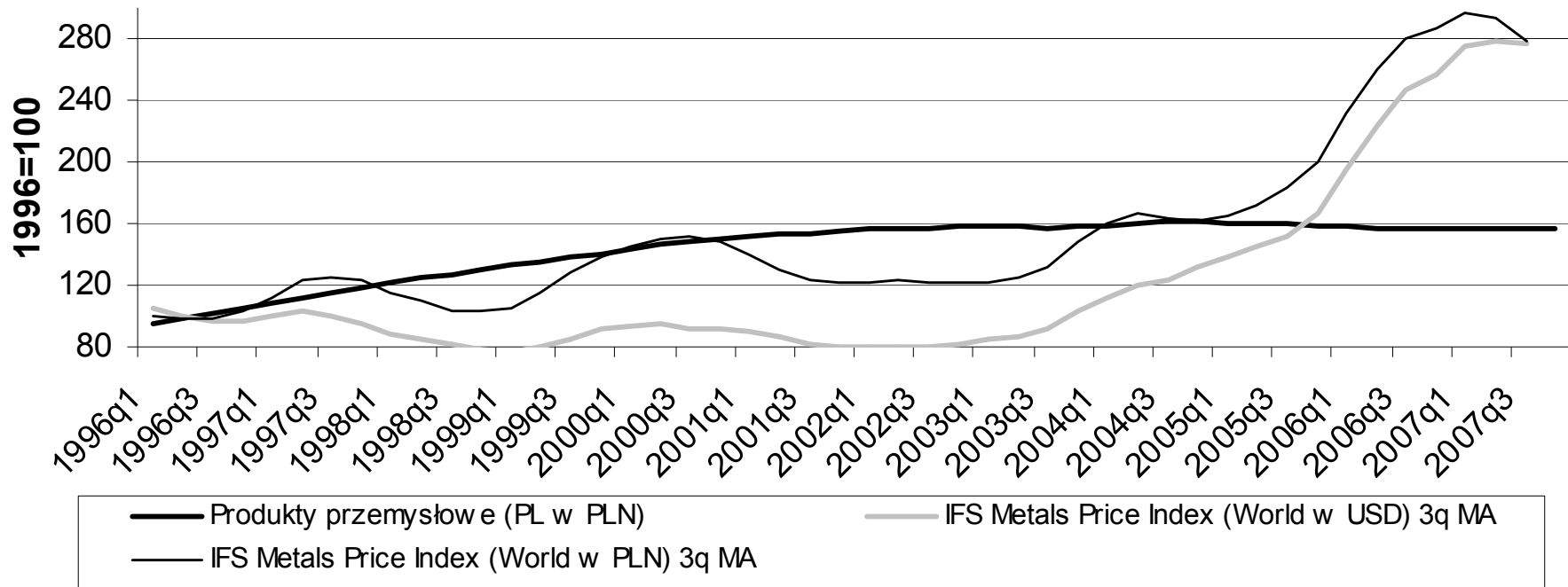
- Ceny energii wyraźnie zostały w tyle za cenami światowymi (szczególnie w latach 2004-2005)
- To się zmieni (drożące surowce/węgiel, inwestycje elektrowni, zakup limitów emisji CO₂)

Pozostałe surowce

- Gwałtowne przyspieszenie w 2006 (efekt spekulacyjny...?)
- Ograniczony efekt w Polsce – głównie ze względu na tani import z Azji i ekspansję handlu wielkopowierzchniowego
- Tendencja może się odwrócić...

Metale

- Szczyt na początku 2007
- Co dalej ?

Jaki jest wpływ cen światowych surowców na ceny w Polsce?

- Wyizolowanie takiego efektu niezmiernie trudne
 - > od strony podażowej - na poziomie szczegółowych branż (udział poszczególnych grup kosztów w cenie, koszty energii, transportu, pracy, podatki, inne koszty, np. ekologiczne itd..)
 - > od strony popytowej – skala presji popytowych na poszczególnych rynkach, terms of trade, itd...

Badanie wpływu na ceny w Polsce (uproszczone podejście)

- Zbadanie efektu na wskaźnikach cenowych oczyszczonych z krajowych czynników popytowych
- Oczyszczenie szeregów cen (regresja indeksów cen na zmienne popytowe oraz REER)
- Badanie skumulowanego wpływu cen światowych na szereg reszt z równania

Badanie wpływu na ceny w Polsce (szczegóły)

- 1) Regresja szeregów cenowych na zmienne odzwierciedlające krajowe uwarunkowania:

$$P^{food} = \beta_0 + \beta_1 GDP + \beta_2 w + \beta_3 PROD + \beta_4 REER + \beta_5 S + \varepsilon^{food}$$

- 2) Regresja reszt na wskaźniki cen światowych w PLN:

$$\varepsilon^{food}_t = \sum_{i=0}^m \alpha_t^i EIUfpi_{t-i} + \xi_t$$

za pomocą Filtru Kalmana tak, by uzyskać zmienny w czasie szacunek parametrów α_t^i

Badanie wpływu na ceny w Polsce

- Szacunek parametrów α_t^i dostępny dla każdego okresu w próbie danych kwartalnych 1996q1-2007q4

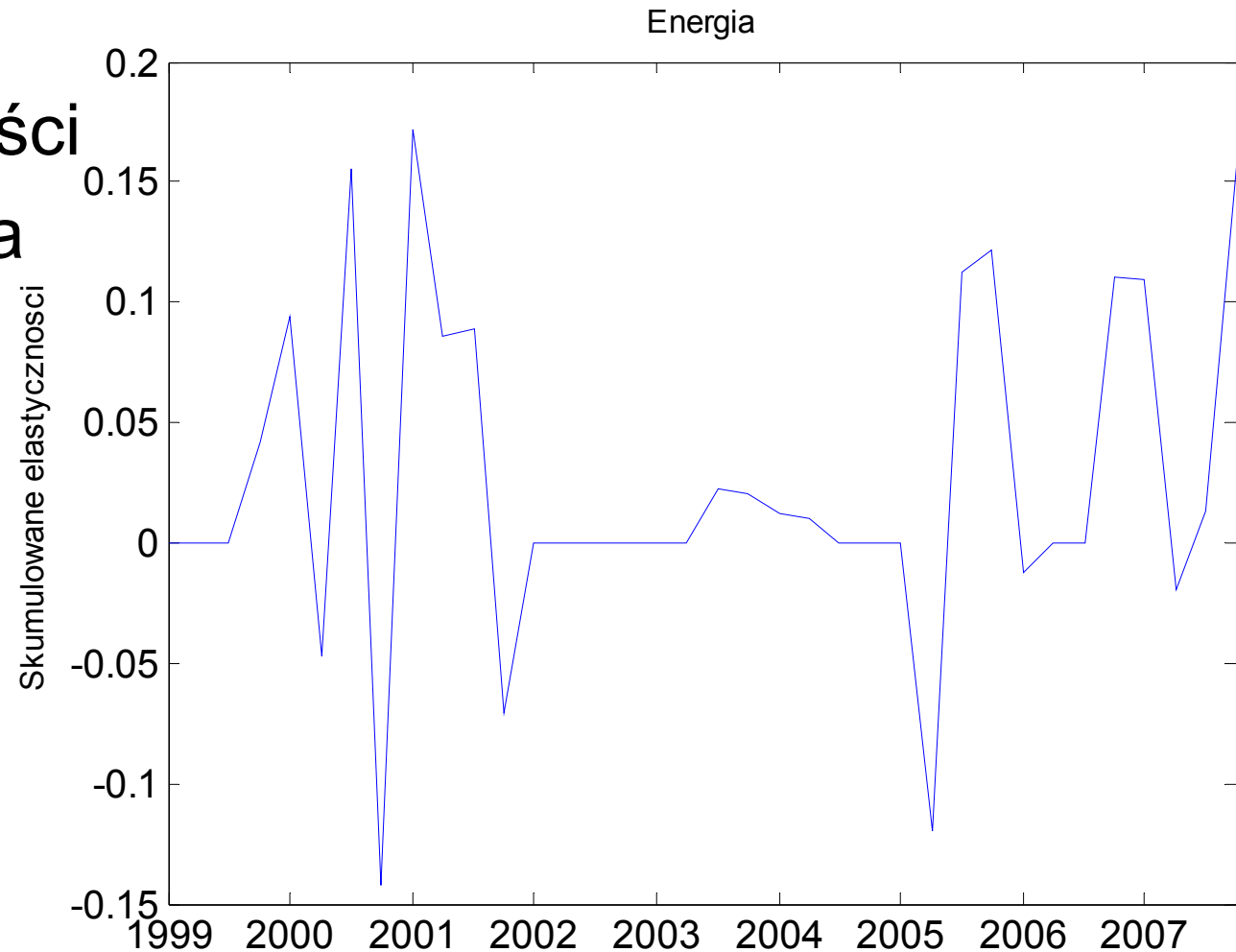
- Suma współczynników $A_t = \sum_{i=1}^m \alpha_t^i$

odzwierciedla łączny efekt cen światowych na ceny w Polsce (suma elastyczności) i jest funkcją czasu

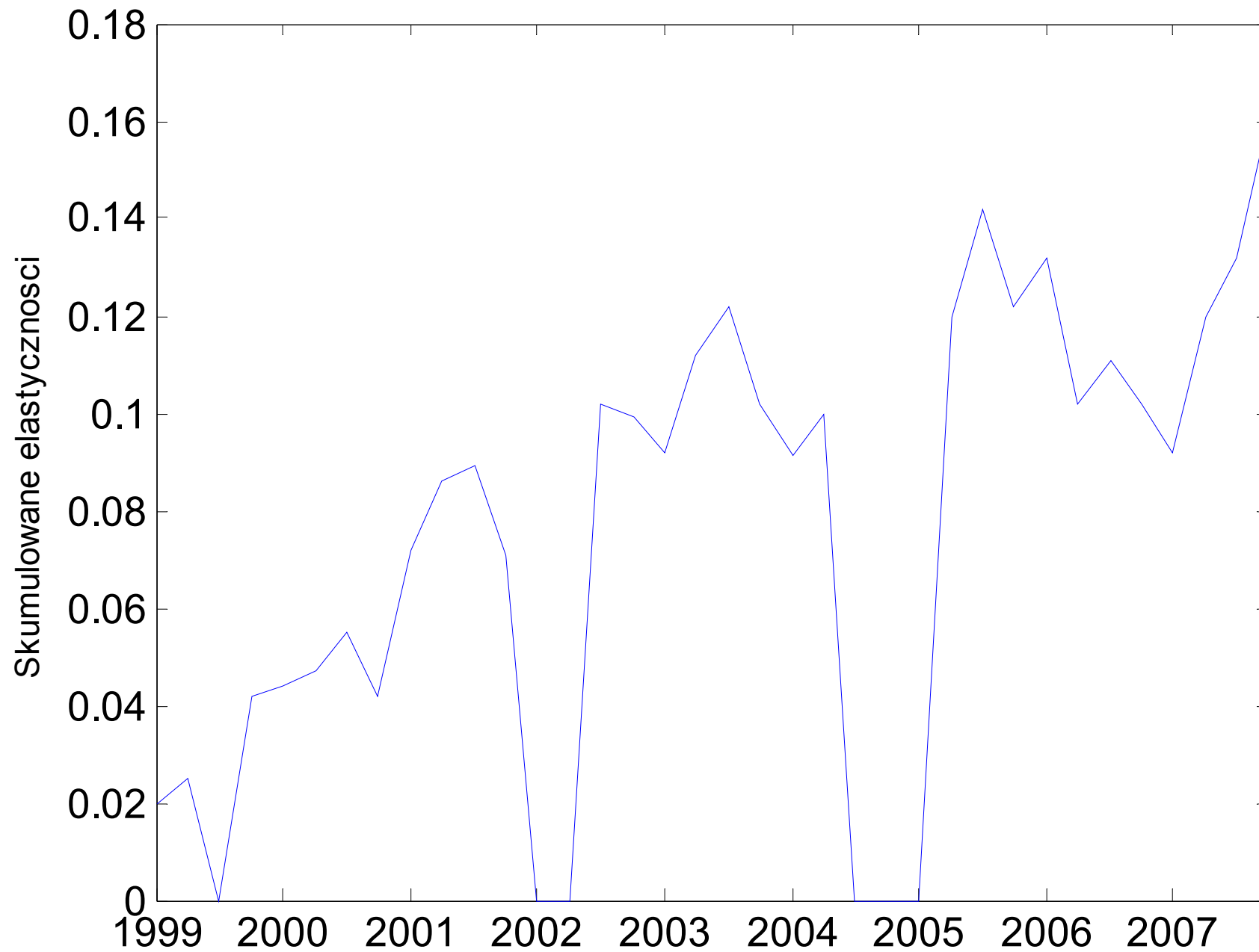
- Kształtowanie się A_t pozwala prześledzić zmiany efektu w czasie

Wstępne wyniki

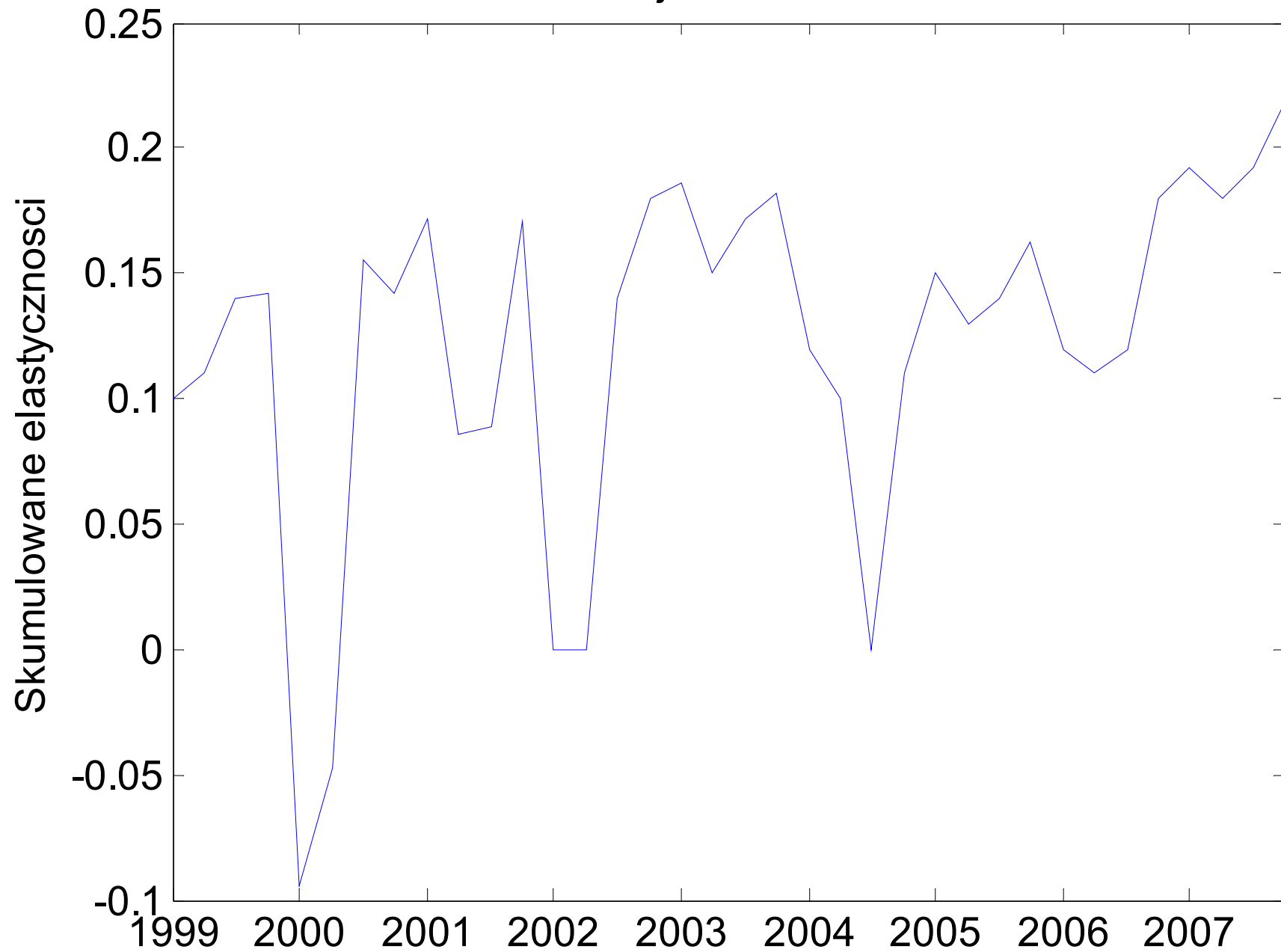
- Pierwsze próby dały umiarkowane dobre wyniki...
- Dla większości szeregów duża zmienność w czasie i brak trendu

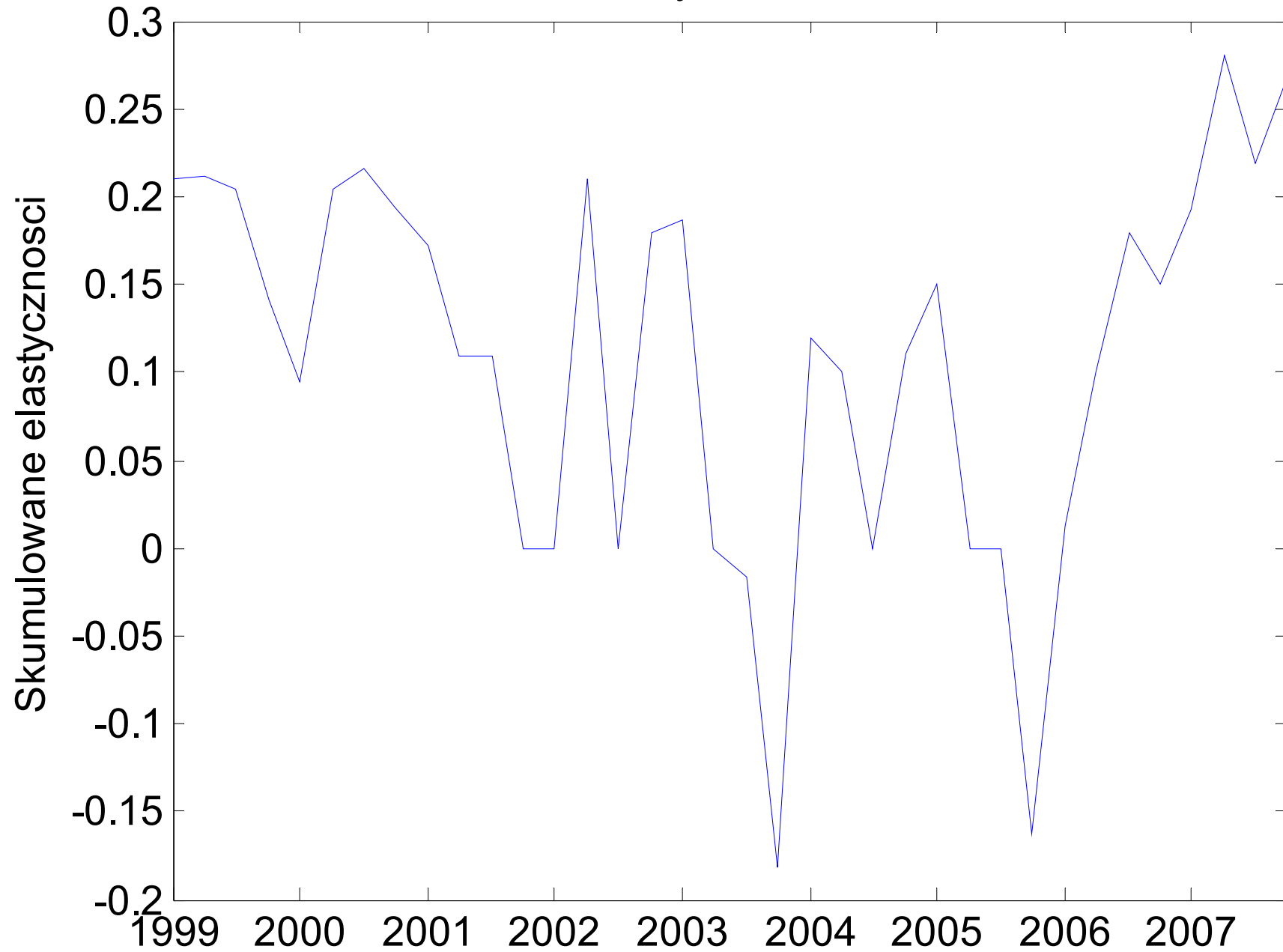
CHleb i art. zbozowe

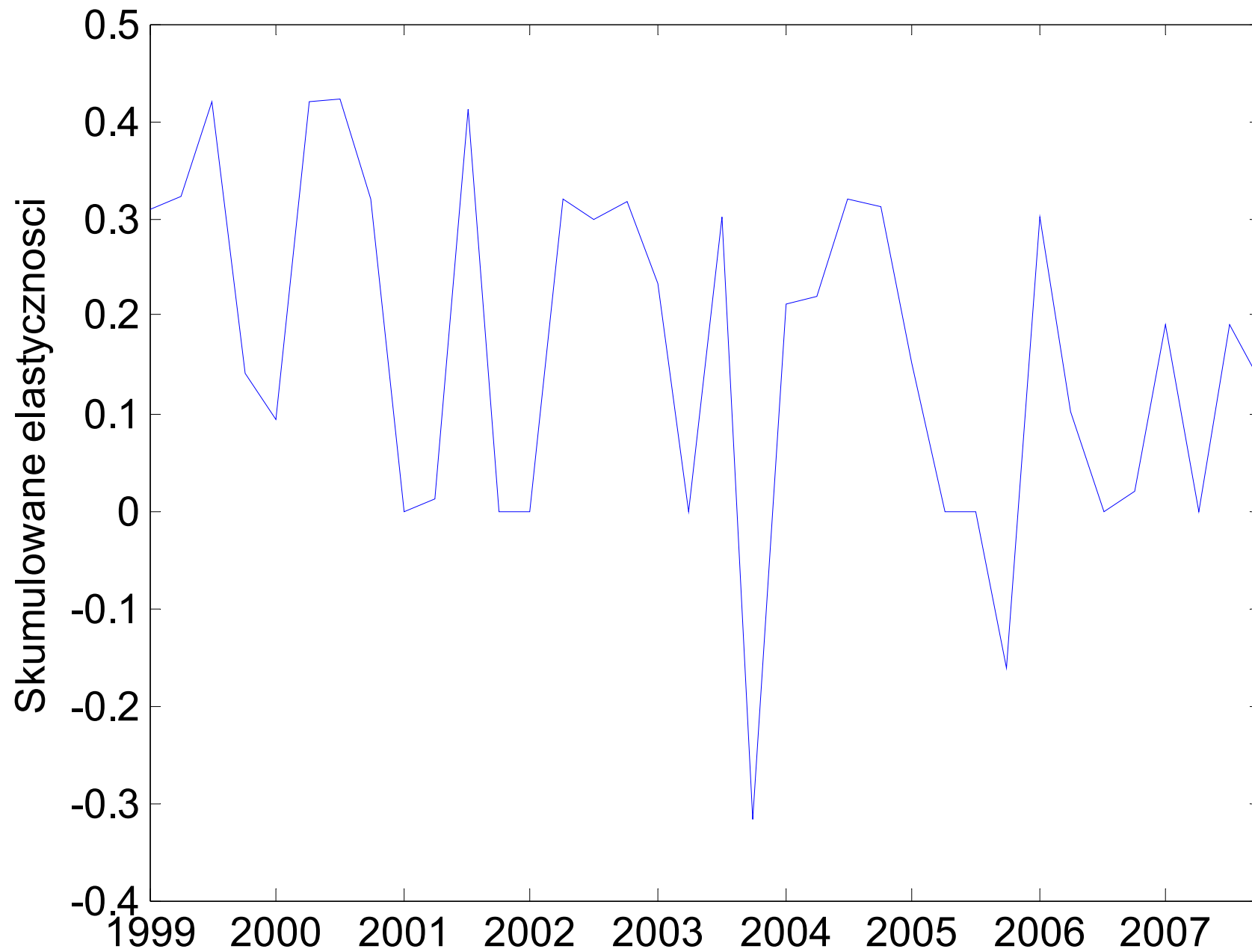
Oleje i tłuszcze

Zywnosc

Paliwa

Pozostałe szeregi

- Dla dóbr nieżywnościowych (wyjaśnianych wskaźnikami cen surowców) – bardzo niestabilne wyniki z większością nieistotnych
- Dla cen nabiału (wyjaśnianych) cenami mleka w proszku – zdecydowana większość prób nieistotna (wpływ CAP?)

Podsumowanie i wnioski

- Efekt cen światowych na ceny polskie będzie się wzmacniać choć trudno jest to na razie „twardo” udokumentować (poza wyjątkiem niektórych rynków żywnościowych).
- Między 1995 a 2006 ceny konsumenckie w Polsce skoczyły z 44.1% do 59.2% (w tym dóbr z 58.9% w 1999 do 72.4% w 2006).
- Dlatego zmniejsza się „bufor” między cenami na świecie i w Polsce – a te stają się bardziej podatne na ruchy cen światowych

Podsumowanie i wnioski, c.d.

- Rośnie otwartość polskiej gospodarki i integracja z jednolitym rynkiem unijnym
- Międzynarodowa mobilność na rynku pracy wymusza konwergencję kosztów pracy
- Nadal bardzo istotny wpływ na przełożenie cen ma kurs złotego, który obecnie hamuje wzrost cen